

ČUDO

Nije se sjećao čitavoga sna, već samo trenutka kada je stajao pored nekakve ruševine, a neki čovjek, okrenut leđima, rekao mu je: - I u tvom životu dogodit će se čudo! - Potom se neznamac pretvorio u zid, a zid se rasplinuo. Krošnjama nevidljivih lipa prohujao je nekakav težak vjetar.

Kad je Martin ustao, počeo je jedan od njegovih uobičajenih dana što ih je već dugo životario u maloj, blatnoj provincijskoj Kramarici, a koji je obično bio ispunjen nazivanjem potencijalnih kupaca, razmišljanjem o promidžbenim porukama za specijalno posude, preparate za dijetu, odnosno priručnike o dijetalnoj ishrani. Ove je artikle, naime, Martin već nekoliko godina prodavao. Baveći se tim poslom, nije osobito zarađivao, ali nekako je išlo. Od njegove plaće obitelj je mogla spajati kraj s krajem, dakako i uz ženinu plaćicu. Vozio je skroman i star auto, sve se u kući trošilo racionalno i štedljivo, pa nikome nije bio dužan. Žena mu je govorila: - Martin, pa drugi žive različito od nas. Dižu kredite, troše i sigurni su da će se sve to već nekako riješiti. Pa, konačno, i riješi se. A ti uvijek samo štediš, štediš... Istina, nismo dužni, ali bogme ništ i nemamo.

I toga je jutra, poslije sna koji mu je najavio čudo, Martin pošao obaviti poslove, raznosio je letke i prospekte, nazivao neke prodavače i trgovce, a namjeravao je navratiti u radiopostaju kako bi obnovio ugovor o emitiranju promidžbene poruke. I dok je hodao dosadnim provincijskim kramaričkim ulicama, na kojima je trač glavna zabava, a iza prozora i taraba vrebaju sitne oči zlobnih malograđana, nekako je nejasno osjećao da onaj san s porukom o čudu nije bio bez temelja. Štoviše, nije mu bilo posve neprihvatljivo misliti o tome kako bi se čudo ipak moglo i moralo dogoditi. Uostalom, zar bi to bilo neobično, pa on je već u četrdesetoj, uvijek je živio obično i nikada nije mogao reći: - Eto, imao sam sreću, dogodilo mi se nešto nepredviđeno ali važno. - Konačno bi i tom čekanju morao doći kraj, konačno bi i Martin mogao reći: - Eto, nisam se nadao, ali dogodilo se! - a to bi moglo značiti da je npr. dobio na lutriji, da mu je netko ponudio poslovnu ili političku karijeru, da mu se dogodila neočekivana ljubav, odnosno da se njegov život iznenada iz temelja promijenio nabolje. Doduše, ipak je to bio tek san, a snovima nije za vjerovati, ali zašto ne osjećati nekakvu nadu, pa i ako ti je nudi san?

Naredna dva dana Martin je živio u laganoj nadi da će se nešto dogoditi. Možda će ga nazvati netko njemu nepoznat i javit će mu kakvu radosnu vijest. Možda će dobiti nekakav poklon od nepoznatog rođaka iz inozemstva. Tko zna što bi se moglo dogoditi i obasjati njegov život.

Ipak, nije se dogodilo ništa, ali što je pojava čuda bila neizvjesnija, to je on snažnije čeznuo za njim. Postupno, ta ga je misao sve više zaokupljala i više ga nije napuštala. Budući da je svakoga dana, od jutra do večeri, čekao i kasno noću lijegao spavati s osjećajem neispunjenih nada, budila se u njemu nekakva nejasna ideja da bi on morao nešto poduzeti i pronaći to čudo koje mu se, usprkos najavi, odbija objaviti. Možda postoji kakva prepreka, kakav tajanstveni sustav koji tu objavu priječi. Dakle, Martin mora učiniti ono što najviše želi i to će značiti konačno i presudno oslobodenje njegovih misli, to će značiti samopotvrđivanje, samodokazivanje, što će već samo po sebi biti dio čuda: on, kolebljivac i kukavica, postat će sigurniji u sebe, znat će konačno što hoće i kako da do toga dođe.

Najpoželjnije čudo koje mu je na pamet palo, bila je mogućnost da mu neka žena uzvratil ljubav; uostalom, ljubav je ono što ljudima najviše nedostaje. Žena njegovih snova, žena uz koju se želi probuditi, žena koja ga ispunja ljepotom i toplinom... to bi bilo čudo koje bi promijenilo njegovu egzistenciju.

S mnogo nade on je narednoga prijepodneva nazvao Jasnu, ljepuškastu profesoricu kemije u mjesnoj srednjoj školi. Bila je udana, ali to nije bilo bitno. Martin ju je već nekoliko godina promatrao i ponekad bi je čak pra-

tio onim žalosnim kramaričkim ulicama gdje je nogostup samo s jedne strane, a iza plotova laju sumanutu psi i prijete da će prolaznike rastrgati. No, onaj tko bi hodao kramaričkim ulicama za nekom ženom, izlagao se velikoj opasnosti da ga ta žena ispsuje, ili da ga netko vidi pa da ispadne bijedno smiješan. Zato bi se Martin na takav korak odlučivao samo krajnjim trenucima, onda kad bi ga ljubavna čežnja toliko intenzivno mučila da nije mogao izdržati.

Ali sada, sada mu je san poručio da će se dogoditi čudo. On će nazvati Jasnu koja će mu uzvratiti istom srdačnošću, oboje će spontano jedno drugome izjaviti ljubav, napustit će svoje obitelji u kojima nisu našli sreću i radost i njihov novi sretan život bit će to čudo - čudo ljubavi, čudo novoga života...

Nazvao je Martin Jasnu, a kad se, mucajući i znojeći se, predstavio te joj objasnio da je u nju zaljubljen i da se nada kako će mu ona uzvratiti te osjećaje, otkriti mu svoju dušu, govoriti mu o svojem zanosu... začuo je preko žice oštar i srdit glas: - Gospodine, doduše ja vas poznajem iz viđenja, ali to ne znači da moram slušati vaše gluposti. Tko ste vi da sebi uzimate pravo baš mene gnjaviti. Ako me još jednom nazovete s takvim idejama, reći ću svojem mužu, a on prema vama neće biti nježan.

Sve se srozalo, i pokazalo se kao zabluda i pogreška, kao umišljaj i nerealna nada.

Patio je Martin nekoliko dana, a onda se opet počeo pitati gdje je čudo koje mu je sada, nakon tako teškoga poraza i depresije, postalo još potrebnije. Ono se mora dogoditi, jer inače, život nema smisla. Nema ljubavi, nema nade, nema topline, nema ljepote... Čudo se mora dogoditi.

Izvjescu nadu da će se njegove nade ostvariti, dao mu je neki poznanik koji je pripadao tajnom udruženju ljubitelja svemiraca. Taj Zlatko tvrdio je da su ONI među nama, da se ne zna tko je oko nas Svemirac, a tko Zemljanin: "...iako smo, zapravo, svi mi podrijetlom iz svemira i to je svakome pametnome jasno!" A taj Zlatko rekao je da se svakoga trenutka očekuje spuštanje svemirskog broda na Zemlju pa će to promijeniti sudbinu čovječanstva.

Možda je to rjeđe činio danju, ali noću, Martin je buljio u nebo, među zvijezdama je tražio neko pokretno tijelo koje se velikom brzinom približava Zemlji, očekivao je da se dogodi velika promjena, a pritom je bio duboko uvjeren da će sve to njemu donijeti bolje dane.

Prošlo je već desetak dana, a svemirskoga broda niotkuda. Dakle, Zlatko nije bio u pravu, to o svemircima postalo je vrlo neizvjesno i diskutabilno. Očito je da se čudo ne smije očekivati iz svemira. Ali gdje je onda. Pa san je bio tako sugestivan i Martin ga je u svojoj mašti svakog trenutka mogao vrlo zorno oživjeti.

Ako čudo valja tražiti na Zemlji, onda je to možda kakav novi duhovni projekt, projekt obnove. Ljudi će, čudom, postati bolji, plemenitiji, okanit će se tračeva, političkih podvala, provincijskih podmetanja, a Kramarica će se zajedno s čitavom Hrvatskom početi naglo razvijati. Doći će strani kapital, ljudi će uspostaviti duhovnu ravnotežu, neće biti važno tko je provincijalac, a tko živi u metropoli, svuda će se graditi nove gospodarske, kulturne i druge ustanove, preko noći hrvatski će narod zasjati u punoj snazi svoje duhovne i gospodarske obnove. On, Martin, mora tome dati svoj doprinos, svoj obol. Da, to je to, to će biti početak, to je znak čuda. On će napisati članak za lokalne novine i objasniti bit preporoda, bit novoga doba.

I sjeo je Martin te počeo grozničavo pisati. Članak je rastao i uskoro dosegaopseg kojim bi se mogla ispuniti polovica kramaričkih novina "Glas kramarički". Prerađivao je Martin, križao i dopunjavao, mijenjao i redigirao, lektorirao i stilizirao, a konačnom je verzijom bio jako zadovoljan. Odnio je tekst u "Glas kramarički" i čekao da bude objavljen. Nakon dva dana nazvao je direktora i pitao ga je li članak uvršten na prvog ili na drugog stranici. No, direktor "Glasakramaričkog", neki Grga Grgurić, izvikao se na njega: - Čovječe, pa nismo mi Vrapče! Kakve su to pizdarije! Zar vi mislite da ćemo mi fantazijama i nebulozama ispunjavati novine a to će plaćati naši porezni obveznici! Kakav preporod! Kakav univerzalizam! Kakve sinteze Zemlje i svemira! Ako mislite da je vaš članak za objavljivanje, onda vama može pomoći jedino psihijatar! -Dakako, slijedilo je tipično spuštanje slušalice.

No, nije se Martin predavao, on je vjerovao da je čudo ovdje, da ga valja obznaniti. Ako ne može u novinama, on će ga osobno objaviti - letcima i javnim govorima.

Tiskao je, dakle, Martin svoj članak na letcima i razbacivao ga gradom, a budući da je puhao vjetar, distribucija je bila vrlo uspješna. Kroz otvorene prozore kuća, u dvorišta, u automobile i kamione, svuda je dospjela Martinova poruka. Ipak, rezultat je bio vrlo mizeran. Tko bi god našao taj papirić, pročitao bi dio prve rečenice: - "Počelo je čudo koje će promijeniti svijet jer evo, rađa se novo doba...!", a potom bi od dosade

zijeenuo pa bi letak brzo zgužvao i bacio u smeće. Štoviše, netko je Martina prijavio redarstvu da gradom širi nered pa je priveden na obavijesni razgovor. Doduše, pušten je uz ukor zbog narušavanja reda i mira, a to je bilo dovoljno da distribucija letka završava prestane. I što će sad. Jasno, izlaz leži u usmenoj promidžbi. Stao je Martin na povišeno mjesto na glavnom gradskom trgu i počeo: - Ljudi, građani, mi više nismo provincija, mi smo središte svijeta, iz ovoga grada niknut će čudo!! Evo, vi ste postali veliki ljudi, sudionici ste epohalnih promjena! Briše se sve što nas je odvajalo od svijeta! Naš se duh širi preko rijeka, planina, granica, preko zemlje i neba! Mi smo sada lučonoše! Odbacite provincijske okove i počnite misliti svemirski, globalno, univerzalno, neka vas prožme ljepota i snaga svemirskih relacija i odnosa...!

- Štef, kaj to onaj laje? - pitao je jedan prolaznik drugoga.

- Ah, Jura, pak je nešče prolupal! Još jedan kandidat za norhaus. Moral bi pozvati psihijatra. Ov kriči kak da bi nekoga štel vmoriti!-

No, nije morala intervenirati hitna pomoć. Dovoljno je bilo da netko od okupljenih prolaznika poviče: - Jebo ti pas mater, ne deri se jer ti bum došel tam i bum te zgazil! - a kad su potom prema njemu poletjele i dvije tri trule rajčice te jedno pokvareno jaje, Martin je bio zaustavljen na samom početku svojega pohoda. Pobjegao je i sakrio se u hladovini svoje klijeti.

Ništa od obnove, na tom polju čudo se neće dogoditi. Lokalni će se glupani i dalje dičiti svojim navodnim političkim gospodarskim i kulturnim zaslugama. Cvjetat će i dalje uskogrudnost, glupost, zloba, spletke, prijave podvale, gadosti svih vrsta, širit će se tračevi, ljudi će jedni druge utapati u žlici vode, glupani će u Kramarici i čitavoj Hrvatskoj graditi svoje karijere, političke stranke svojim će intrigama grabiti vlat, tajne policije, neformalne grupe, klanovi, kojekakvi kumovi i roditelji jedni će druge gurati i štiti, predizborna obećanja bit će trajna koliko i snijeg koji padne u travnju, ljudi će svoje strasti iskaljivati na lokalnim podvalama, gadostima, provincijska uskogrudnost bit će glavno obilježje Kramarice i čitave Hrvatske, ljudi s vizijama odnosno idejama bit će bijele vrane, kandidati za ludnicu, velike riječi i velika obećanja služit će samo kao podloga za osobnu promidžbu lokalnih mediokriteta koji će na njima grabiti položaje i jedni drugima dodjeljivati kojekakve medalje, plakete i diplome, častiti se frazama iza koji će zapravo biti težnja za promaknućem na viši položaj i pogodnostima koje on daje takvom promaknutom karijeristu: status takozvanog menedžera, službeni auto za privatnu uporabu, otvorene kartice za plaćanje svih mogućih računa, besplatno računalo, mobitel, benzin, plaću u desetinama tisuća njemačkih maraka, dnevnice, stimulacije, lažne kompenzacije, novčane nagrade, članstva u dobro plaćenim upravnim odborima gdje se ne radi ništa samo se inkasiraju veliki prihodi na osobni bankovni račun... To što će neki biti gladni i bez posla, što će sirotinja živjeti u bijedi, neće biti važno jer sirotinja je uvijek bila sirotinja, a tko je kriv siromahu što je siromašan. Osim toga, stan, radno mjesto i položaj, na ovim tužnim hrvatskim prostorima uvijek su bili nagrada poslušnima, pokornima, šutljivima, pripuzima, ulizicama, ništarijama, mediokritetima, lopovima, sitnim provincijskim tračerima, dušama bez ideja i osjećaja, primitivcima koji se znaju glasno derati i razmetati se frazama... Ako to netko ne zna - tko mu je kriv. Znači da je izabrao drugu stranu barikade - bijedu, inferiornost, marginu, samoću, odbačenost, znači da je sebe stavio na niži položaj i to je njegov problem. Svatko u toj našoj tužnoj provinciji mora znati kada je vrijeme govoriti kao i što je dopušteno govoriti, a kada pak valja šutjeti, ako se to od poslušnika očekuje. Govoriti i djelovati smiju samo oni koje je politička elita za to ovlasila, samo predstavnici stranaka, a ostali se moraju glupo ceriti, klimati glavama, uljudno se smješkat i na svaki način davati do znanja da su shvatili i duh vremena i zahtjeve sredine koja ne treba nikakve idealiste, inovatore, preporoditelje, buntovnike, Prometeje, već lojalne provincijske građane koji će svojom provincijskom poslušnošću zaslužiti svoju plaću, stan, radno mjesto i mogućnost sitnih lopovluka za koje ih se neće goniti - dok god budu lojalni.

Ali ako je sve to tako i ako je ta duhovna i materijalna bijeda obilježje Kramarice i Hrvatske danas, gdje je onda čudo, zašto se Martinu u snu javio onaj lik koji mu je čudo navijestio? - Kako da proniknem u tajnu svoga sna? - pitao se Martin. Ni u svemiru ni na Zemlji, ni u Kramarici, ni u Hrvatskoj, nigdje nema naznake bilo kakvom čudu. A čudo mora postojati, ono se mora javiti, bez njega više jednostavno nije moguće živjeti.

- Evo ga - zaurkao je Martin jednoga dana kada ga je žestoka zraka podnevnog sunca, odbivši se od nekog izloga, udarila u oči. Taj blijesak bio je tako silovit da se Martinu činilo kao da je na njega sletio nekakav svemirski brod ili da se osobno pretvorio u boga sunca Helija. - Pa da, čudo je tu, sve je čudo - povikao je proročki - samo ga valja vidjeti. Postoji sve što ja hoću! Sve je kako ja zamislim. Ja sam gospodar svijeta!!! Ja!!!

Od toga trenutka, Martin se više nije obazirao ni na Kramaricu, ni na njezine spletko, ni na mediokritete, ni na tračeve, ni na poslovne obveze, ni na poslovičnu provincijsku kramaričku uskogrudnost, ni na zlobu, ni na bilo koju vrstu malograđanskih obveza i odnosa.

Hodao je Kramaricom i gledao svoje čudo, čudo najavljeno u njegovu snu. Nije ga bilo briga vidi li itko ono što vidi on, mari li itko za to što se uzdiže pred njegovim očima, dijeli li itko njegove doživljaje, razumije li itko to što razumije on... On vidi, on razumije, on živi čudo što mu se najavilo u snu a obznanilo u zraci sunca.

Gdje su drugi vidjeli lokvu vode, on je vidio velike komplekse bazena i gradskih jezera, gdje su drugi ljudi vidjeli kolibu, on je vidio neboder, gdje su drugi vidjeli blatni put preko kakve kramaričke ledine, on je vidio aveniju. Gledao je Martin svoju Kramaricu kako raste i razvija se kao čudo što mu se najavilo u snu. Vidio je ogroman grad, avenije i bulevar, stambene i poslovne blokove, banke, kazališta, podzemne i nadzemne gradske željeznice, slušao je simfonijske skladbe i opere, promatrao kako niču nebotične zgrade, gledao je žitelje Kramarice koji se bave znanostima, umjetnostima, koji razvijaju gospodarstvo, bankarstvo, kulturu, čitao je djela velikih i svjetski poznatih kramaričkih pisaca, obilazio stotine kramaričkih galerija s velikim zbirkama slika, svuda se oko njega nešto događalo, svi su radili i bili radosni, svatko je imao svoju preokupaciju, nitko nikoga nije ogovarao, nitko nikome nije podmetao, svi su se borili za opći interes i Kramarice i Hrvatske, a istodobno je svačiji osobni život bio zaštićen. Nije više bilo ni špijuna, ni uhoda, ni žbira, ni ulizica, ni pokvarenih novinara, ni bijednih duša, ni nepotizma... Svuda samo rast, razvoj, svuda život u bujanju, u usponu, u gradnji, svuda nove četvrti milijanskoga grada Kramarice, stjecišta kulturnog i poslovnog života čitave srednje Europe i svijeta.

I Martin je u vlastitoj viziji - viziji koju mu je podarilo čudo - bio poznata osoba. Čudo mu je dalo da postane veliki dirigent kramaričkog simfonijskog orkestra. Dirigirao je na najvećim svjetskim koncertima, svi su znali za njegov genij, dolazili su slušati njegove koncerte i od uzbuđenja padali u nesvijest kada bi orkestar pod njegovim ravnanjem izvodio Händela, Beethovena ili Mozarta...

Jednoga je dana Martin odlučio izvesti koncert na otvorenom. Bit će to najveći dosada izvedeni koncert za milijun slušatelja koji će prenositi sve postaje svjetske televizije a pratit će ga također Internet. Opet je Kramarica u središtu svjetskih zbivanja.

Stao je Martin pred orkestar, naklonio se publici, i potom dao znak glazbenicima. Veliki je simfonijski orkestar silovito počeo izvoditi Mahlerovu simfoniju. Orkanski zvuci rušili su sve pred sobom, ljudi su zanijemjeli od zanosa i njihov je duh bio prožet beskrajnim vizijama, veličinom svijeta i svemira, ljepotom koja nema kraja...

U tom je trenutku nekakav ogromni oblik izronio iz prostora i zdrobio Martina. Bio je to kamion koji ga je neizbježno pregazio jer je stao na sredinu glavne blatnjave kramaričke ulice s nogostupom samo na jednoj strani - koju je on vidio kao ogroman koncertni prostor s milijun slušatelja. Iz zemaljskih relacija, tako se Martin preselio izravno u svemir kojim je nastavio pronositi neizmjereno i neizrecivo čudo za koje je bio rođen i koje se, kao dar sudbine, objavilo baš njemu.